

Investigating the Origins of the Contrived Accidents Within Forensic Medicine and Offering Mitigation Strategies

Artin Kamali^{1*} PhD, Atefeh Farokhi² PhD

¹ Legal Medicine Research Center, Iranian Legal Medicine Organization, Tehran, Iran

*Correspondence to: Artin Kamali, Email: artinkamali02@gmail.com

ARTICLE INFO

Article history:

Received: August 20, 2023

Accepted: December 26, 2023

Online Published: January 13, 2024

Keywords:

Contrived accidents
Exploratory factor analysis
Forensic medicine

HIGHLIGHTS

1. The reported statistics on driving violations and deliberate or unintentional damages inadequately encapsulate the full spectrum of infractions. Rather, incidents stemming from violations and unintentional driving errors frequently surpass the officially recorded statistics.
2. The conducted investigation into the origins of contrived accidents highlighted the pronounced role of profit-centric motives in their occurrence.

ABSTRACT

Introduction: The persistent rise in road accidents has become a paramount concern, drawing the attention of policymakers and planners due to the consequential human and financial losses. The reported statistics on driving violations and deliberate or unintentional damages inadequately encapsulate the full spectrum of infractions. Rather, incidents stemming from violations and unintentional driving errors frequently surpass the officially recorded statistics.

Methods: This study's principal aim was to investigate the causes of contrived accidents, referred to forensic medicine, and devise preventive strategies within the Hamedan province. The study encompassed two distinct segments. The first involved an examination of case files concerning individuals responsible for contrived accidents spanning from 2011 to 2018, totaling 195 cases. The second segment comprised insights gathered from professionals, including experts in insurance, judiciary judges, forensic medicine specialists, and university professors. A selective and snowball sampling method identified 33 participants. Data analysis employed exploratory factor analysis, and SPSS served as the primary analytical software.

Results: Through analysis, six pivotal factors emerged as influential in the inception of contrived accidents. These factors, ranked in order of significance, encompass economic aspects, laxity in regulatory laws, shortcomings in insurance legislation, socio-cultural elements, the criminal history of perpetrators, and psychological determinants.

Results: The conducted investigation into the origins of contrived accidents highlighted the pronounced role of profit-centric motives in their occurrence. This factor appears correlated with the personality traits and motivational drivers of individuals.

How to cite: Kamali A, Farokhi A. Investigating the origins of the contrived accidents within forensic medicine and offering mitigation strategies. Iran J Forensic Med. 2024;29(4):262-9.

تحلیل علل تصادفات ساختگی ارجاع شده به پزشکی قانونی و ارائه راهکار برای مقابله با آن

آرتین کمالی^{۱*}، عاطفه فرخی^۱ PhD^۱ مرکز تحقیقات پزشکی قانونی، سازمان پزشکی قانونی کشور، تهران، ایران

*نویسنده مسئول: آرتین کمالی، پست الکترونیک: artinkamali02@gmail.com

اطلاعات مقاله

تاریخچه مقاله:

دریافت:

۱۴۰۲/۰۵/۲۹

پذیرش:

۱۴۰۲/۱۰/۰۵

انتشار برخط:

۱۴۰۲/۱۰/۲۳

واژگان کلیدی:

تصادفات ساختگی

راهکار

پزشکی قانونی

نکات ویژه

- ۱- افزایش روزافزون تصادفات جاده‌ای و خسارات مالی و جانی ناشی از آنها از مهم‌ترین چالش‌هایی است که توجه بسیاری از برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران را به خود جلب کرده است.
- ۲- انگیزه سودجویی نقش مهمی در شکل‌گیری تصادف ساختگی دارد.

چکیده

مقدمه: افزایش روزافزون تصادفات جاده‌ای و خسارات مالی و جانی ناشی از آنها از مهم‌ترین چالش‌هایی است که توجه بسیاری از برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران را به خود جلب کرده است. میزان واقعی جرایم رانندگی و صدمات عمدی و غیرعمدی در آمارهای ارائه‌شده، گویای تمام جرایم و تخلفات نیست، بلکه تصادفات ناشی از تخلفات و جرایم غیرعمدی رانندگی غالباً در جامعه بیش از میزان انعکاس یافته است. **روش بررسی:** جامعه آماری این مطالعه از دو بخش تشکیل شده که بخش اول مربوط به پرونده‌های عاملان تصادف ساختگی از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۷ که ۱۹۵ پرونده را تشکیل داد و بخش دوم نیز شامل تحلیل دیدگاه کارشناسان بیمه، قضات دادگستری، پزشکی قانونی و اساتید دانشگاهی بود که به شیوه هدف‌مند و با روش گلوله برفی، تعداد ۳۳ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. به منظور تحلیل داده‌ها از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد. ابزار تحلیل داده‌ها نرم‌افزار آماری SPSS بود. **یافته‌ها:** در این تحلیل، شش عامل به عنوان عوامل اثرگذار بر ایجاد تصادف ساختگی شناخته شد. این مؤلفه‌ها به ترتیب میزان اهمیت عبارتند از: عامل اقتصادی، فقدان قوانین سختگیرانه، نقص در قوانین بیمه، عوامل فرهنگی-اجتماعی، سابقه کیفری عاملان و عوامل روان‌شناختی. **یافته‌ها:** در پژوهش انجام‌گرفته در زمینه علل بروز تصادف ساختگی مشخص شد که داشتن انگیزه سودجویی نقش مهمی در شکل‌گیری تصادف ساختگی دارد. این عامل می‌تواند مربوط به ویژگی‌های شخصیتی و انگیزشی افراد باشد.

مقدمه

افزایش ایمنی نقش دارد که در این میان سازمان پزشکی قانونی از سازمان‌هایی است که دارای بیشترین مراجعات در این زمینه است. چه بسا که میزان واقعی جرایم رانندگی و صدمات عمدی و غیرعمدی در آمارهای ارائه‌شده، گویای تمام جرایم و تخلفات نیست، بلکه تصادفات ناشی از تخلفات و جرایم عمدی و غیر عمدی رانندگی غالباً در جامعه بیش از میزان انعکاس یافته است. علاوه بر افزایش آمار تصادف‌های منجر به فوت و نقص عضو، آنچه نگرانی افکار عمومی به ویژه صاحب‌نظران، حقوقدان و جرم‌شناس را افزایش می‌دهد، فقدان یک سیاست‌گذاری سنجیده و مناسب در شناسایی جرایم و تخلفات رانندگی به خصوص بروز تصادفات ساختگی در جامعه است [۵]. امروزه، یکی از معضلات قابل توجه ساختار شهری ناشی از

افزایش تصادفات جاده‌ای و خسارات مالی و جانی فراوان ناشی از آنها، از مهم‌ترین چالش‌هایی است که توجه بسیاری از برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران را به خود جلب کرده و بالاترین میزان مرگ و میر ناشی از جراحات غیرعمدی را در دنیا به خود اختصاص داده است [۱]. این حوادث، سالانه جان حدود ۱/۳ میلیون نفر را در جاده‌های جهان می‌گیرد و باعث ۲۰ تا ۵۰ میلیون مصدومیت غیرکشنده می‌شود [۲]. سوانح ترافیکی با میزان بروز سالانه ۲۶/۵ در ۱۰۰ هزار نفر، ایران را به یکی از کشورهای دارای بیشترین موارد تصادف و مرگ و میر ناشی از آن تبدیل کرده است [۳، ۴]. در راستای بررسی و تحلیل این معضل، سازمان‌های مختلفی از سطوح مختلف در

خسارت بهترین کارایی را در مقایسه با دو روش درخت تصمیم و رگرسیون لجستیک دارد. صلواتی (۱۳۷۸) [۱۴] در مطالعه خود با عنوان بررسی عوامل اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی مؤثر بر تصادفات نشان داد که بین میزان تحصیلات، عامل سن و مدل ماشین با میزان تصادفات ارتباط مستقیمی وجود دارد. البته به طور کلی می‌توان این گونه برداشت کرد که عوامل مؤثر بسیاری بر تخلفات و تصادفات چه ساختمانی و واقعی متفاوت و متنوع است و نمی‌توان به راحتی آنها را به عوامل مشخصی تعمیم داد. عناصر فردی، شخصیتی، اجتماعی، فرهنگی و... در بروز تصادفات ساختمانی دخیل هستند که نیاز به مطالعه بسیاری دارد. بنابراین این پژوهش با هدف بررسی علل و عوامل بروز تصادفات ساختمانی و ارجاع آن به پزشکی قانونی و ارائه راهکار مناسب برای آنها در استان همدان صورت پذیرفت.

در پژوهش حاضر، محقق در پی آن است افرادی که پرونده آنها تحت عنوان موارد مشکوک به تصادف ساختمانی است، استخراج شده و مشخص شود که در کدام یک از شهرستان‌های استان همدان آمار این تصادفات شایع است. همچنین، به بررسی دلایل و ارائه راهکار اساسی از طریق کارشناسان پزشکی قانونی، قضات و بازپرسان دادگستری می‌پردازد، تا ضمن دنبال کردن اهداف آموزشی برای سایر همکاران پزشکی قانونی و همکاران قضایی، با ارائه راهکار، از وارد شدن خسارات به منابع مالی دولت جلوگیری شود.

روش بررسی

مطالعه حاضر از نوع توصیفی-تحلیلی و مقطعی بود. برای جمع‌آوری داده‌های این پژوهش از کارشناسان پزشکی قانونی، بازپرس‌ها و قضات شعب دادگستری استان همدان به روش نمونه‌گیری گلوله‌برفی استفاده شد (اندازه نمونه برابر ۳۳ بود). شیوه نمونه‌گیری گلوله‌برفی، در مواردی که دسترسی به افرادی که دارای ویژگی‌های مورد نظر محقق هستند، مشکل است، مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این روش، ابتدا یک یا چند نفر با ویژگی‌های مورد نظر انتخاب می‌شوند و سپس از آنان درخواست می‌شود افرادی را که دارای ویژگی‌های مشابه

افزایش ماشین و وقوع تصادفات در رانندگی است. اتومبیل، همانند بسیاری از دستاوردهای صنعتی دارای پیامدهایی است که اذهان عمومی را به خود معطوف داشته است. متأسفانه، با توسعه شهری و افزایش ترافیک در جاده‌ها و شهرها در برابر مزایا و کارکردهای اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ناشی از گسترش ارتباطات، بر تعداد تصادفات ترافیکی افزوده شده و خسارت‌های مالی و جانی ناشی از این مسئله بار سنگینی را بر کشور به بار آورده است [۶]. این مسئله درخصوص ایجاد تصادفات ساختمانی بیشتر به چشم می‌خورد. با توجه به این نکته که در بحث وقوع جرم و تخلفات رانندگی علل متعددی از جمله علل اجتماعی، فرهنگی، فردی-روانی، اقتصادی و قانونی (فشار اجتماعی، اقتصادی، بزهکاری، ناهنجاری اجتماعی و...) وجود دارد. از آنجایی که در کشور ایران ارقام خسارات ناشی از تصادفات بسیار بالاست، عده‌ای از افراد اقدام به ایجاد تصادفات ساختمانی می‌کنند تا از این طریق به کسب درآمد از راه ساده بپردازند [۷-۱۱].

در این تصادفات، سوانح رانندگی به شکل غیرواقعی صحنه‌سازی می‌شوند. بنابراین صدمات به شکل غیرواقعی و با رضایت افراد ایجاد می‌شود و با ورود به فرایند قانونی درصدد دریافت خسارات خود هستند که ارقام قابل توجهی را شامل می‌شود و در واقع این خسارات از منابع دولتی تأمین می‌شود. درخصوص تصادفات ساختمانی مطالعات مختلفی صورت گرفته که البته این مطالعات درخصوص عوامل کلاهبرداری تصادفات ساختمانی در حوزه صنعت بیمه است و درخصوص ارجاع تصادفات ساختمانی به پزشکی قانونی مطالعه‌ای صورت نگرفته است. در مطالعه‌ای که توسط صحت و همکاران (۱۳۹۶) [۱۲] درخصوص بررسی و تحلیل عوامل کلاهبرداری در بیمه شخص ثالث اتومبیل انجام شد، نتایج نشان داد که الگوریتم درخت تصمیم در شناسایی پرونده‌های جعلی، غیرجعلی و مشکوک عملکرد بهتری دارد و می‌تواند تشخیص بهتری در این زمینه ارائه دهد. مطالعه فیروزی و همکاران (۱۳۹۰) [۱۳] در زمینه شناسایی تقلب در بیمه اتومبیل با استفاده از روش‌های داده‌کاوی نشان داد که روش بیز ساده با دقت ۹۰ درصد در شناسایی صحیح جعلی یا غیرجعلی بودن پرونده‌های

پرونده‌های تصادفات ساختگی از ۱۰ تا ۵۸ سال در پرونده‌ها گزارش شده است. به طوری که، کمترین میانگین سنی بین ۱۰ تا ۱۵ سال ۰/۵ درصد و بیشترین میانگین سنی به ترتیب ۲۱ تا ۲۵ سال با ۳۶/۱ درصد و ۲۶ تا ۳۰ سال با ۲۷/۲ درصد گزارش شد. افزون بر این، طبق نتایج به دست آمده مشخص شد که، بالاترین نرخ وقوع تصادفات ساختگی در شهرستان همدان ۵۰/۳ درصد و کمترین نرخ وقوع در شهرستان لالچین ۱/۵ درصد گزارش شد (جدول ۱).

نتایج به دست آمده از جدول ۲ گویای این مسئله است که عواملی چون اقتصادی، فقدان قوانین سختگیرانه و نقص در قوانین بیمه به ترتیب از مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر ایجاد تصادفات ساختگی محسوب می‌شود. در بین مؤلفه اقتصادی مهم‌ترین عوامل اثرگذار به ترتیب بیکاری و مشکلات معیشتی افراد خاکی (با بار عاملی ۰/۷۳۸)، بالابودن میزان دیه‌ها (با بار عاملی ۰/۵۹۶) و داشتن انگیزه‌های سودجویانه (۰/۵۸۰) را به خود اختصاص دادند. از سوی دیگر، در مؤلفه فقدان قوانین سختگیرانه عامل‌های داشتن حس انتقام (۰/۸۶۶) و نیز ناچیز بودن مجازات‌های مربوط به تصادفات ساختگی (۰/۸۴۷) از مهم‌ترین مسائلی است که ایجاد تصادفات ساختگی را تحت تأثیر قرار داده است. افزون بر این، در مؤلفه نقص در قوانین بیمه عواملی مانند، ساده بودن نسبی فرایند دریافت مبلغ خسارت از طریق بیمه (۰/۸۴۵)، یک پارچه نبودن عملیات

با آنان باشند، به محقق معرفی کنند. نمونه‌گیری تا وقتی که نمونه‌ها به حد مورد نظر برسد، ادامه دارد. در این پژوهش برای تکمیل پرسشنامه ابتدا به بخش یکی از قضات دادگستری مراجعه شد و پس از تکمیل اولین پرسشنامه، محقق به دیگر قضات دادگستری و بازپرس‌هایی که درخصوص تصادفات ساختگی اطلاعات لازم را داشتند، ارجاع داده شد. همچنین، درخصوص تکمیل پرسشنامه از بیمه، ابتدا با بیمه ایران تماس حاصل شد و پس از تکمیل پرسشنامه، کارشناس بیمه، محقق را به شرکت‌های بیمه‌ای که با این پدیده در ارتباط بودند، هدایت کرد. به این ترتیب ۳۳ پرسشنامه تا رسیدن به اشباع تئوری تکمیل شد. در بخش کمی این پژوهش، از پرسشنامه محقق ساخته با طیف لیکرت ۵ قسمتی استفاده شد. در این بخش، پرونده‌های ارجاع شده تصادفات ساختگی به پزشکی قانونی از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۷ که شامل ۱۹۵ پرونده بود، مورد بررسی واقع شد. روش تحلیل اطلاعات در این پژوهش استفاده از روش تحلیل عاملی اکتشافی است که از طریق آن می‌توان به علل و دلایل بروز تصادفات ساختگی ارجاع شده به پزشکی قانونی پی برد. همچنین، ابزار تحلیل در این پژوهش نرم‌افزار SPSS ویرایش ۲۲ بود.

یافته‌ها

یافته‌های به دست آمده حاکی از این است که ۷۲/۷ درصد از کارشناسان مورد بررسی مرد و ۲۷/۳ درصد زن هستند. ۲۷/۳ درصد از افراد مورد مطالعه دارای تحصیلات کارشناسی، ۴۲/۴ درصد دارای مدرک کارشناسی ارشد و ۳۰/۳ درصد دارای مدرک دکتری بودند. با توجه به نتایج به دست آمده مشخص شد که ۳ درصد از افراد مورد مطالعه افسر راهنمایی و رانندگی، ۲۱/۲ درصد کارشناس بیمه، ۲۱/۲ درصد پزشک (پزشکی قانونی)، ۲۳/۲ درصد بازپرس، ۹/۱ درصد استاد دانشگاه و ۱۳/۲ درصد قاضی و ۹/۱ درصد هم قاضی و هم استاد دانشگاه هستند.

همچنین ۱۹۵ پرونده عاملان بروز تصادفات ساختگی در استان همدان مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد ۹۷/۹ درصد مرد و ۲/۱ درصد زن بودند. به طور کلی، سن عاملان

▼ جدول ۱- توزیع فراوانی بر حسب شهر محل وقوع عاملان پرونده تصادفات ساختگی

شهر محل وقوع عاملان پرونده تصادفات ساختگی	فراوانی	درصد
همدان	۹۸	۵۰/۳
رزن	۷	۳/۶
ملایر	۷	۳/۶
لالچین	۳	۱/۵
بهار	۱۵	۷/۷
کیودرآهنگ	۱۸	۹/۲
اسدآباد	۱۳	۶/۷
نهلوند	۱۳	۶/۷
فلنین	۱۷	۸/۶
تویسرکان	۴	۲/۱
تعداد کل	۱۹۵	۱۰۰

جدول ۲- متغیرهای مربوط به هر یک از عوامل و میزان بارهای عاملی به دست آمده از ماتریس چرخش یافته

مؤلفه	متغیرها	بار عاملی
اقتصادی	بیکاری و مشکلات معیشتی افراد خاکی	۰/۷۳۸
	بالا بودن میزان دیه‌ها	۰/۵۹۶
	داشتن انگیزه‌های سودجویانه	۰/۵۸۰
	پایین بودن سطح درآمد افراد و تمایل به ایجاد تصادفات ساختگی	۰/۵۷۳
فقدان قوانین سخت‌گیرانه	داشتن حس انتقام از جامعه	۰/۸۶۶
	ناچیزبودن مجازات‌های مربوط به تصادفات ساختگی	۰/۸۴۷
	بی‌اعتقادی به کسب و کار درآمد از راه حلال	۰/۷۱۰
نقص در قوانین بیمه	ساده بودن نسبی فرایند دریافت مبلغ خسارت از طریق بیمه	۰/۸۴۵
	فقدان یکپارچه‌سازی عملیات بیمه‌گری به منظور پرداخت خسارت به بیمه‌شدگان	۰/۸۳۶
	فقدان بازرس‌های ماهر برای تشخیص تصادفات ساختگی در بیمه	۰/۶۸۶
	فقدان فناوری اطلاعات و ارتباطات در حوزه صنعت بیمه به منظور شناسایی سابقه تصادفات ساختگی	۰/۶۵۴
	مطلوب بودن میزان دیه پرداختی در مقایسه با حق بیمه	۰/۵۲۳
	کمبود نیروهای متخصص در راهنمایی و رانندگی برای تشخیص تصادفات ساختگی در بیمه	۰/۵۱۹
	نبود اعتقاد و التزام به مشروعیت قوانین و مقررات	۰/۸۷۳
اجتماعی- فرهنگی	گسترش فرهنگ تجمل‌گرایی در جامعه	۰/۸۳۳
	احساس بی‌عدالتی در سطح جامعه	۰/۷۶۹
	زیاده‌خواهی برخی از افراد جامعه	۰/۵۶۸
	عادی شدن فرهنگ تقلب در جامعه در طی سال‌های اخیر	۰/۵۴۹
سابقه کیفری عاملان	اعتیاد به مصرف مواد مخدر، روان‌گردان‌ها و مشروبات الکلی	۰/۷۳۹
	داشتن سوابق کیفری و اهمیت ندادن فرد به ایجاد سابقه کیفری جدید	۰/۶۹۸
	فقدان فناوری اطلاعات و ارتباطات در حوزه راهنمایی و رانندگی به منظور شناسایی سابقه تصادفات افراد	۰/۶۵۴
روان‌شناختی	بالا بودن روحیه ریسک‌پذیری و خطر کردن	۰/۷۵۱
	علاقه به قانون‌گریزی توسط برخی از افراد	۰/۷۴۴
	کارگریزی افراد خاکی	۰/۷۳۰
	الگوپردازی از تجربه موفق دیگران که قبلاً تصادفات ساختگی داشتند	۰/۶۷۰
	داشتن نگاه تفریح و سرگرمی به این گونه جرایم برای فرد خاکی	۰/۵۹۴

جدول ۳- عوامل استخراج شده همراه با مقدار ویژه، درصد واریانس و درصد واریانس تجمعی

عامل	مقدار ویژه	درصد واریانس	فراوانی تجمعی درصد واریانس
عامل اقتصادی	۳/۲۴۶	۱۲/۰۲۱	۱۲/۰۲۱
عامل فقدان قوانین سختگیرانه	۳/۰۷۶	۱۱/۳۹۴	۲۳/۴۱۵
عامل نقص در قوانین بیمه	۲/۸۷۸	۱۰/۶۵۸	۳۴/۰۷۳
عامل اجتماعی- فرهنگی	۲/۶۸۵	۹/۹۴۶	۴۴/۰۱۸
عامل سابقه کیفری عاملان	۲/۶۰۳	۹/۶۴۱	۵۳/۶۵۹
عامل روان‌شناختی	۲/۳۲۶	۸/۶۱۴	۶۲/۲۷۳

بیمه‌گری به منظور پرداخت خسارت به بیمه‌شدگان (۰/۸۳۶) و نیز فقدان بازرس‌های ماهر برای تشخیص تصادفات ساختگی (۰/۶۸۶) از مواردی بود که در بروز تصادفات ساختگی نقش داشتند.

برای انجام تحلیل عاملی از آزمون بارتلت و ضریب KMO استفاده که این مقدار ۰/۷۴۱ به دست آمده و آزمون بارتلت در سطح (sig=۰/۰۰۰) معنادار شد. پس از اطمینان از مناسب بودن داده‌ها برای انجام تحلیل عاملی از چرخش واری ماکس برای دستیابی به عامل‌های معنادار استفاده شد.

بر اساس نتایج به دست آمده در جدول ۳ بیشترین مقدار ویژه مربوط به عامل اقتصادی (۳/۲۴۶) است که ۱۲/۰۲۱ درصد از واریانس علل بروز تصادفات ساختگی را تبیین می‌کند. پس از آن به ترتیب عوامل فقدان قوانین سختگیرانه (۳/۰۷۶ درصد)، عوامل نقص در قوانین بیمه (۲/۸۷۸)، عامل اجتماعی- فرهنگی (۲/۶۸۵)، عامل سابقه کیفری عاملان (۲/۶۰۳) و عوامل روان‌شناختی (۲/۳۲۶) در رتبه بعدی قرار دارد. در مجموع شش عامل مذکور توانسته‌اند ۶۲/۲۷۳ از کل واریانس متغیرها را تبیین کنند. برای چرخش عاملی از روش واری ماکس استفاده شد.

بحث

نتایج به دست آمده از کارشناسان پزشکی قانونی در مورد سؤال: «سازوکارهای تشخیص تصادفات ساختگی از دیدگاه کارشناسان اجرایی» نشان داد مهم‌ترین سازوکار برای تشخیص تصادفات ساختگی توسط پزشکان حاضر در پزشکی قانونی شامل شناسایی عمق صدمات و شکستگی در نواحی مختلف بدن، ارائه آموزش‌های تخصصی و مهارتی به افراد ذی‌ربط و گرفتن شرح حال دقیق از فرد عامل در مکان صحنه حادثه تصادف است.

همچنین، کارشناسان بیمه برحسب میزان اهمیت موارد فوق را به منظور سازوکار فرایند تشخیص تصادفات ساختگی بیان کردند. طبق نظرات کارشناسان عواملی چون ایجاد شعب تخصصی در دادگستری، وجود پزشک متخصص تصادفات ساختگی و نیز ایجاد بانک اطلاعاتی از افراد سابقه‌دار از

مهم‌ترین سازوکارهای فرایند تشخیص در نظر گرفته شده است.

یافته‌های به دست آمده از بررسی دیدگاه قضات و بازپرس‌های دادگستری نشان داد که عواملی چون بررسی فنی صدمات، مقایسه جراحات جدید ایجاد شده با جراحات قدیمی و نیز بررسی سوابق افراد خاطی از طریق سیستم CMS را از مهم‌ترین سازوکارها و فرایند تشخیص تصادف ساختگی دانستند. همچنین، عوامل دیگری چون بررسی سوابق مربوط به پرداخت بیمه خسارت، آموزش مهارتی کارشناسان راهنمایی و رانندگی، بررسی دقیق زمان و مکان وقوع حادثه نیز از مواردی بود که کارشناسان دادگستری به آن اشاره داشتند.

علاوه براین، نظرات برخی از اساتید علوم اجتماعی به دست آمده است، مشخص شد که مهم‌ترین سازوکار تشخیص تصادف ساختگی شامل شناسایی دقیق نوع صدمات از طرف پزشکی قانونی، بررسی دقیق صحنه تصادف در محل وقوع حادثه و آموزش تخصصی افسران پلیس راهنمایی و رانندگی است.

یافته‌های به دست آمده از بررسی نظرات پزشکان درخصوص سؤال «راهکار مقابله با تصادف ساختگی از دیدگاه کارشناسان اجرایی» نشان داد، اشتغال زایی و بهبود سطح درآمد افراد جامعه و به خصوص جوانان، بهبود وضعیت معیشت افراد در سطح جامعه، آموزش تخصصی و حرفه‌ای به افسران پلیس راهنمایی و رانندگی، آموزش مهارتی به کارشناسان دادگستری نقش بسیار مهمی در کاهش بروز این نوع جرایم در سطح جامعه دارد.

همچنین کارشناسان بیمه بیان کردند که، برگزاری جلسات مداوم و مستمر بین شرکت‌های بیمه، پزشکی قانونی، راهنمایی و رانندگی و دادگستری تأثیر به‌سزایی در مقابله با تصادفات ساختگی دارد. همچنین، رفع مشکلات معیشتی و تصویب مجازات‌های سنگین به منظور عاملی برای جلوگیری از بروز تصادفات ساختگی گزارش شدند. از دیگر موارد گزارش شده می‌توان به شرکت مستمر کارشناس بیمه در جلسات دادگاه و استفاده از کارشناسان متخصص در زمینه تشخیص کلاهبرداری و صحنه‌سازی به‌منظور مقابله با تصادف ساختگی

اشاره کرد.

طبق دیدگاه کارشناسان دادگستری، برگزاری دوره‌های فرهنگ‌سازی درخصوص کاهش جرایم، افزایش سطح رفاه زندگی به ویژه قشر فقر و بالابردن سطح آگاهی و شناخت مردم از عواقب تصادفات ساختگی از مهم‌ترین موارد برای مقابله و جلوگیری از ایجاد تصادفات ساختگی به‌شمار می‌آید. از سوی دیگر، تصویب قوانین و مجازات‌های سختگیرانه برای افراد خاطی و نیز یکپارچه‌سازی اطلاعات مربوط به تصادفات ساختگی از جمله مواردی بود که کارشناسان دادگستری برای مقابله با تصادف ساختگی ارائه دادند. اساتید دانشگاهی ابراز داشتند که عواملی چون منصفانه کردن پرداخت بیمه، نظارت دقیق بر نظام ثبت و پرداخت‌ها و تصویب جرایم سنگین برای تصادفات ساختگی از مهم‌ترین راهکارهای مقابله با تصادفات ساختگی مطرح شده است. همچنین، بهبود معیشت و بالابردن سطح رفاه در جامعه عاملی در راستای مقابله با این جرایم در سطح جامعه است.

در بررسی انجام شده درخصوص شناسایی دیدگاه کارشناسان به نظر می‌رسد که بازپرس‌های و قضات دادگستری تأکید زیادی بر ابعاد اقتصادی از جمله بیکاری و مشکلات مالی، پایین بودن میزان درآمد را در ایجاد تصادف ساختگی دخیل می‌دانستند از سوی دیگر، کم و ناچیز بودن میزان مجازات مربوط به تصادف ساختگی را از دیگر دلایل انجام این نوع جرایم می‌دانستند. این در حالی است که کارشناسان بیمه فقدان فناوری اطلاعات و ارتباطات در زمینه شناسایی سابقه تصادف ساختگی و نیز مطلوب بودن میزان دیه پرداختی درخصوص بروز حوادث و همچنین، وجود مشکلات مالی را از عمده مسائل اثرگذار بر ایجاد این نوع جرایم در نظر داشتند. افزون بر این، برخی از اساتید دانشگاهی ابراز داشتند که عواملی چون فقر مالی، فقدان شغل، فرهنگ تجمل‌گرایی و زیاده‌خواهی نقش مهمی در بروز تصادف ساختگی دارد. همچنین آنها بیان کردند علاقه‌مندی به بی‌توجهی به قانون و نیز بالا بودن روحیه ریسک‌پذیری نقش مؤثری در ایجاد تصادف ساختگی دارد. علاوه براین، کارشناسان پزشکی قانونی اظهار داشتند که فقر و بیکاری و وجود مشکلات مالی از

مهم‌ترین عوامل در بروز تصادف ساختگی در سطح جامعه است. نتایج این مطالعه که با نتایج ریان و همکاران و بختیاری و سوری همراستاست [۱۵،۱۶].

نتیجه‌گیری

در این پژوهش، ۲ گروه مورد بررسی قرار داده شد. گروه اول شامل بررسی ۱۹۵ پرونده عاملان تصادف ساختگی و گروه دوم شامل بررسی دیدگاه ۳۳ نفر از کارشناسان بیمه، قضات دادگستری، اساتید دانشگاه و کارشناسان پزشکی قانونی در زمینه علل بروز تصادفات ساختگی بود. در پژوهش انجام گرفته در زمینه علل بروز تصادف ساختگی مشخص شد مهم‌ترین عامل اثرگذار، داشتن انگیزه‌های سودجویانه بود. این مسئله نشان می‌دهد که داشتن انگیزه سودجویی نقش مهمی در شکل‌گیری تصادف ساختگی دارد. این عامل می‌تواند مربوط به ویژگی‌های شخصیتی و انگیزشی افراد باشد.

عامل دیگری که نقش مهمی در بروز این نوع جرایم داشت، بیکاری و مشکلات معیشتی افراد خاطی است. از دیگر مواردی که منجر به بروز تصادف ساختگی در جامعه شده، فرهنگ تقلب، گسترش و عادی شدن آن در سطح جامعه بود. از طرف دیگر، یافته‌های این پژوهش حاکی از این مسئله بود که حوزه بیمه، فناوری اطلاعات مناسبی برای شناسایی سابقه افراد در خصوص تصادفات ساختگی ندارد. در قسمت دیگری از مطالعه حاضر، از تحلیل عاملی اکتشافی به منظور گروه‌بندی عوامل مؤثر بر روز تصادفات ساختگی در شهر همدان استفاده شد. در این تحلیل، ۶ عامل به عنوان عوامل اثرگذار بر ایجاد تصادف ساختگی شناخته شدند. این مؤلفه‌ها به ترتیب میزان اهمیت عبارتند از عامل اقتصادی، فقدان قوانین سخت-برانه، نقص در قوانین بیمه، عوامل فرهنگی-اجتماعی، سابقه کیفری عاملان و عوامل روان‌شناختی.

پیشنهادهای

براساس نتایج به دست آمده از پژوهش انجام شده در خصوص بروز تصادفات ساختگی پیشنهادهای کاربردی و عملیاتی زیر ارائه می‌شود:

- ۱- برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی در سطوح تخصصی و مهارتی به منظور شناخت دقیق و فنی تصادف ساختگی برای کارشناسان راهنمایی و رانندگی و بیمه.
- ۲- در نظر گرفتن حق شناسایی به پزشکی قانونی و کارشناسان پلیس راهوار برای دلگرم شدن آنها (این مسئله می‌تواند به عنوان یک عامل انگیزشی برای شناسایی حداکثری تصادفات ساختگی تلقی شود).
- ۳- ساخت برنامه‌های آموزشی در قالب مدیا (رسانه‌های فرهنگی) به منظور آشناسازی تمامی اقشار جامعه با صدمات ناشی از تصادفات ساختگی.
- ۴- تدوین و تصویب قوانین سختگیرانه برای متخلفان و عاملان تصادفات ساختگی.
- ۵- تشکیل شعب تخصصی بررسی پرونده‌های تصادف ساختگی در شرکت‌های بیمه، پزشکی قانونی و پلیس راهور.
- ۶- تشکیل کارگروه تخصصی در شعب دادگستری به منظور رسیدگی دقیق‌تر به پرونده‌های تصادف ساختگی.

تشکر و قدردانی: نویسندگان مقاله بر خود لازم می‌دانند از سازمان پزشکی قانونی کشور به دلیل همکاری و مساعدت‌های لازم تقدیر و تشکر کنند.

تأیید به اخلاقی: داده‌های این مطالعه با هماهنگی مرکز تحقیقات پزشکی قانونی اخذ گردیده است.

تعارض منافع: نویسندگان این مقاله تعارض منافی را اعلام نداشتند.

سهم نویسندگان: آرتین کمالی: نگارنده مقدمه/روش‌شناس/تحلیلگر آماری به میزان ۷۵ درصد، عاطفه فرخی: روش‌شناس/تحلیلگر آماری به میزان ۲۵ درصد.

منابع مالی: هزینه‌های این پژوهش به صورت شخصی پرداخت شده است.

References

1. Khodadadi N, Hosseinbabaie Z, Charmi L, Alinia S, Asli SA. Epidemiology of trauma due to driving accidents in Poursina Trauma Research Center in Rasht. J Holist Nurs Midwifery. 2010;20(64):22-6.
2. World Health Organization. Road safety [Internet]. Geneva: World Health Organization; 2017 [cited 2018 March 11]. Available from: <http://www.who.int/features/factfiles/roadsafety/en/>.
3. Hasani J, Hashemi Nazari SS, Khorshidi A, Shojaei A. Factors related to pedestrian's mortality following road traffic accidents in Tehran and Alborz Provinces, Iran. Int J Epidemiol Res. 2016;3(3):204-13.
4. Ghorbani Birgani A, Hakim A, Zare K. Epidemiologic study of fatal traffic accidents in Khouzestan province

- in 2010. Q Scientific J Rescue Relief. 2012;4(2):28-35.
5. Najafi Abrandabadi AH. Delinquency and economic conditions, Journal of Legal Research. 2007;6(1):24-35. [Persian]
6. Nayeibi H, Moidfar S, Serajzadeh SH, Faizi I. Durkheim and Merten's theory of anomie; Similarities, differences and methods of measurement. Journal of Social Welfare. 2017; 17:9-41. [Persian]
7. Hedjazi A, Hoseinzadeh A, Zarenezhad M, Hassanzadeh R, Mahmoudi D, Ghadipasha M. A report of five cases of self-mutilation for the purpose of insurance fraud. J Forensic Leg Med. 2013;20(6):640-3. doi: [10.1016/j.jflm.2013.03.030](https://doi.org/10.1016/j.jflm.2013.03.030).
8. Viaene S, Dedene G. Insurance fraud: Issues and challenges. Geneva Pap Risk Insurance-Issues Pract. 2004;29(2):313-33. doi: [10.1111/j.1468-0440.2004.00290.x](https://doi.org/10.1111/j.1468-0440.2004.00290.x).
9. Subba SH, Binu VS, Menezes RG, Kanchan T, Arun M, Patil R, et al. Pattern and trend of deliberate self-harm in Western Nepal. J Forensic Sci. 2009;54(3):704-7. doi: [10.1111/j.1556-4029.2009.01040.x](https://doi.org/10.1111/j.1556-4029.2009.01040.x).
10. Taghaddosinejad F, Sheikhezadi A, Yaghmaei A, Vakili V, Saberi SM, Behnoush B. A survey of self-mutilation from forensic medicine viewpoint. Am J Forensic Med Pathol. 2009;30(4):313-7. doi: [10.1097/PAF.0b013e31819d217d](https://doi.org/10.1097/PAF.0b013e31819d217d).
11. Klonsky ED. Non-suicidal self-injury in United States adults: Prevalence, socio-demographics, topography and functions. Psychol Med. 2011;41(9):1981-6. doi: [10.1017/S0033291710002497](https://doi.org/10.1017/S0033291710002497).
12. Seidi Aghil Abadi Z, Sehat S. Investigation and analysis of fraudulent factors in the third-party civil liability car Insurance (third-party insurance-physical damage). Iranian Journal of Insurance Research. 2017;7(1):23-42. [Persian]
13. Firouzi M, Shakuri M, Kazemi L, Zahedi S. Identifying fraud in car insurance using data mining methods. Insurance Research Paper. 2012;26(3):128-30. [Persian]
14. Salavati A. Investigation of social, economic and cultural factors affecting car accidents in Isfahan city. [Masters' Thesis]. Isfahan: Dehaghan Branch, Islamic Azad University, 2005. [Persian]
15. Ryan J, Clemmett S, Perez-Avila C. Managing patients with deliberate self-harm admitted to an accident and emergency observation ward. J Accid Emerg Med. 1996;13(1):31-3. doi: [10.1136/emj.13.1.31](https://doi.org/10.1136/emj.13.1.31).
16. Bakhtiyari M, Soori H. Epidemiology of traffic crashes outcomes and related factors. J Saf Promot Inj Prev. 2013;1(3):140-9.